

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 12.11.2009
COM(2009)630 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
НАПРЕДЪКЪТ КЪМ ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО ПРОТОКОЛА ОТ КИТО

(доклад, подготвен съгласно изискването в член 5 от Решение 280/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно механизма за мониторинг на емисиите на парникови газове в Общността и за прилагане на Протокола от Киото)

{SEC(2009)1581}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	РЕЗЮМЕ	3
2.	РЕАЛНО ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПРЕЗ ПЕРИОДА 1990— 2007 г.....	6
2.1.	Тенденции на емисиите на парникови газове	6
2.2.	Интензивност на емисиите на парникови газове и специфични емисии на глава от населението през 2007 г.....	7
2.3.	Емисиите на парникови газове през 2007 г., съпоставени с тези от 2006 г.....	9
2.4.	Тенденции на емисиите в основните сектори	10
3.	ПРОГНОЗИРАН НАПРЕДЪК КЪМ ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛТА ОТ КИОТО...	12
3.1.	Прогнози на държавите-членки.....	12
3.1.1.	ЕС-15	12
3.1.2.	ЕС-12	13
3.1.3.	ЕС-27	13
3.2.	Прилагане на Европейската програма по изменението на климата (ЕССР).....	15
3.3.	Прилагането на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS).....	16
3.3.1.	Първи период на търгуване (от 2005 г. до 2007 г. включително)	17
3.3.2.	Втори период на търгуване (от 2008 г. до 2012 г. включително).....	17
3.3.3.	Използване от операторите на механизмите „Съвместно изпълнение“ и „Чисто развитие“	18
3.4.	Прогнозирано използване от правителствата на механизми по Протокола от Киото	18
3.5.	Прогнозирано използване на въглеродни поглътители	19
4.	СИТУАЦИЯТА В СТРАНИТЕ, КАНДИДАТСТВАЩИ ЗА ЧЛЕНСТВО В ЕС	19

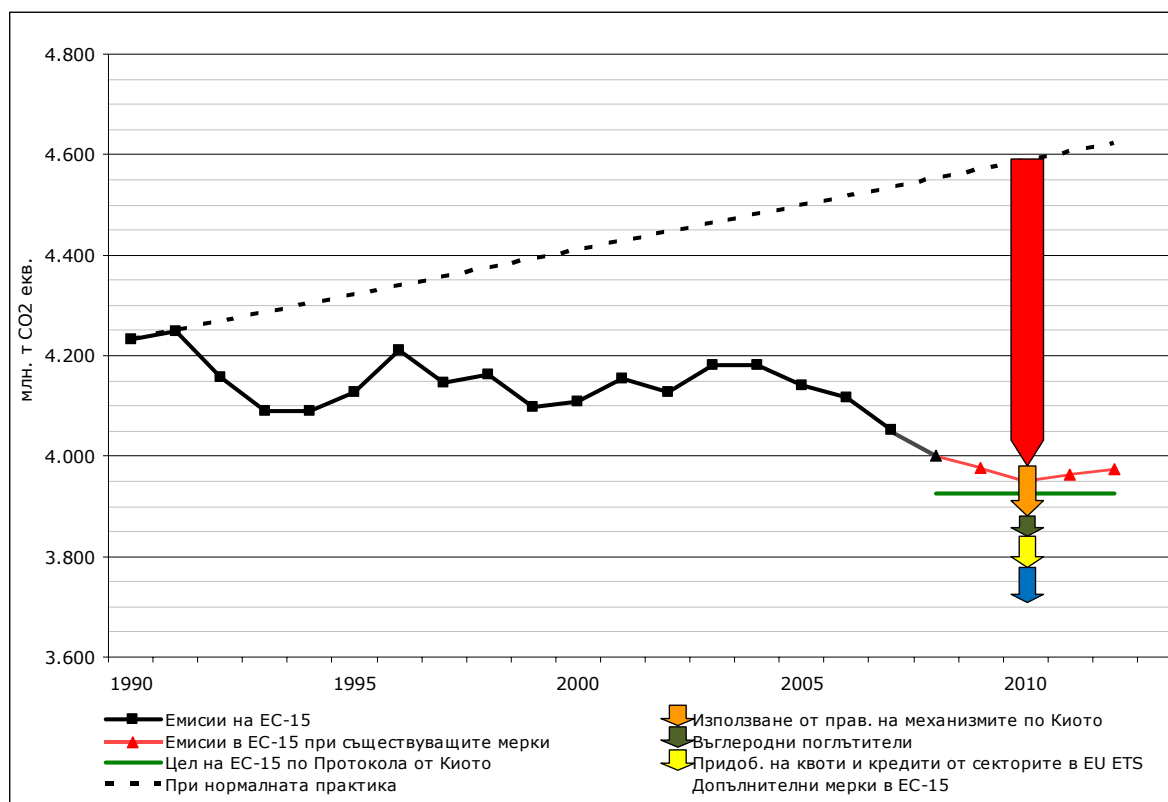
1. РЕЗЮМЕ

По пътя към постигане на целите по Протокола от Киото за периода 2008—2012 г.

С Протокола от Киото страните от ЕС-15 поеха ангажимент да намалят своите емисии на парникови газове през периода 2008—2012 г. с 8 % спрямо стойностите от базовата година¹. Въз основа на последните налични данни от инвентаризациите на емисиите през 2007 г.², сумарните емисии на парникови газове в ЕС-15 намаляват през трета поредна година и са били с 5,0 % по-ниски от емисиите през базовата година, без да се отчита влиянието на земеползването, промените в земеползването и горското стопанство (LULUCF). Това намаление на емисиите на парникови газове в ЕС-15 е постигнато в условията на значителен ръст на икономиката. От 1990 г. насам брутният вътрешен продукт (БВП) на страните от ЕС-15 се е увеличил с близо 44 %.

В 2007 г. годишното намаление спрямо 2006 г. на емисиите на парникови газове в ЕС-15 е било 1,6 %, като в същото време БВП е нараснал с 2,7 %. Представените на Фигура 1 прогнози³ показват, че страните от ЕС-15 ще изпълнят своята цел по Протокола от Киото. Направената пост фактум оценка⁴ на въздействието на политиките в областта на околната среда върху емисиите на парникови газове в страните от ЕС-15 през периода от 1990 г. до 2005 г. показва, че тези емисии са намалели със 7,6 % (т.е. с около 350 милиона тона CO₂ еквивалент).

Фигура 1: Съществуващи и прогнозни емисии в страните от ЕС- 15

Забележка: Със стрелките са изразени средни стойности за периода 2008—2012 г. и в този смисъл те не отговарят точно на прогнозните стойности за емисиите през 2010 г.

Източник: Европейска агенция по околната среда, Европейска комисия

По отношение на периода на поети задължения, пет държави-членки (Франция, Германия, Гърция, Швеция и Обединеното кралство) са прогнозирали стойности на емисиите, които биха им позволили да изпълнят своите цели, при използване само на вече съществуващите политики и мерки. Ако се отчетат всички мерки, включително въглеродните поглътители, придобиването от страна на правителствата на кредити за намаление на емисиите и намалението на емисиите в секторите, обхванати от Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS), се очаква още девет държави-членки да постигнат своите цели съгласно разпределението на тежестите в ЕС-15. Понастоящем има само една държава-членка (Австрия) за която се прогнозира, че ще има трудности при постигането на своя ангажимент за намаляване на емисиите на парникови газове. Тези предвиждания не отчитат, обаче, настоящия икономически спад, поради което последните прогнози за БВП могат да се окажат надценени.

Необходимо е методиката за оценка на въздействието на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS) да е солидна и последователна, налагат се допълнителни подобрения в тази методика, поради което е възможно представеното в настоящия доклад въздействие на тази схема да е надценено.

ЕС-15 постига добър напредък към изпълнение на своята цел по Протокола от Киото и като цяло целта на ЕС-15 ще бъде колективно постигната. Съгласно настоящите прогнози, тази цел ще бъде дори преизпълнена.

Въпреки факта, че се предвижда емисиите в повечето нови държави-членки от ЕС-12 да нарастват през периода между 2007 г. и 2010 г., за девет от тях, имащи цели по Протокола от Киото⁵, се прогнозира, че ще изпълнят и дори преизпълнят целите си, чрез използване само на съществуващите политики и мерки. Словения прогнозира, че ще изпълни целта си, като се имат предвид очакваните резултати от всички съществуващи и планирани мерки.

Общо емисиите на парникови газове на страните от ЕС-27 през 2007 г. са били с 12,5 % под равнищата от базовата година, без да се отчетат емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и от горското стопанство (LULUCF), като годишното намаление спрямо 2006 г. е с 1,2 %. Годишният ръст на икономиката на страните от ЕС-27 спрямо 2006 г. е бил 2,9 %.

Също така, съгласно неокончателните данни за 2008 г.⁶, емисиите в държавите-членки от ЕС-15 са намалели с 1,2 процентни пункта, като по този начин са били със 6,2 % под стойностите от базовата година. Оценката за емисиите в ЕС-27 в 2008 г. е, че са намалели с 1,1 процентни пункта, като съответното намаление спрямо равнищата от базовата година е с 13,6 %. Тези стойности отразяват въздействията на глобалната икономическа рецесия, каквито въздействия все още не е имало по отношение на емисиите през 2007 г.

Нови мерки за постигане на амбициозната цел на ЕС за 2020 г.

В декември 2008 г. бе приет предложението от Европейската комисия законодателен пакет за изменението на климата и енергетиката⁷. За първи път с набор от законодателни документи се въвежда цялостен и амбициозен пакет от политики и мерки за противодействие на изменението на климата в периода до 2020 г. и след това.

От 2013 г. нататък, сумарните усилия на ЕС за намаляване до 2020 г. на емисиите на парникови газове с 20 % спрямо стойностите от 1990 г. ще бъдат разпределени между

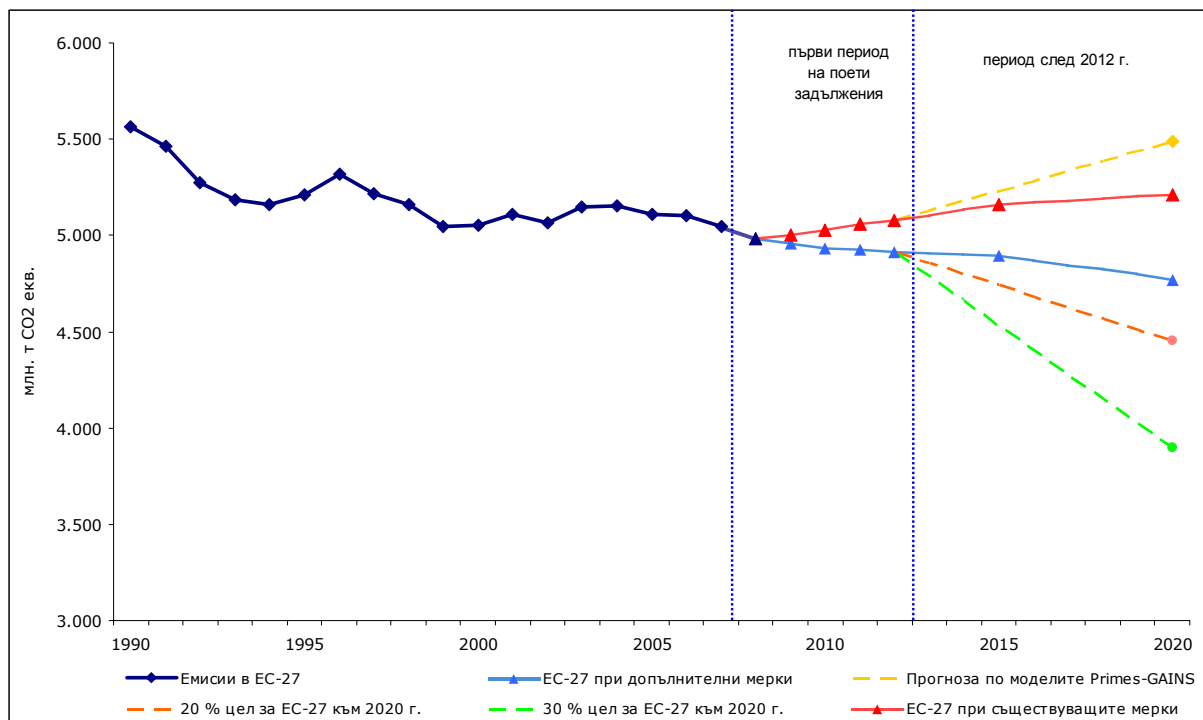
сектора, обхванат от Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS) и останалите сектори, както следва: а) в сектора, обхванат от Европейската схема за търговия с емисии — намаление на емисиите с 21 % в сравнение с 2005 г.; б) в останалите сектори — намаление на емисиите с около 10 % в сравнение с 2005 г. Взети сумарно, тези две цели водят до общо намаление с 20 % в сравнение с 1990 г., което съответства на намаление с 14 % в сравнение с 2005 г. Изискваното намаление в сектора, обхванат от Европейската схема за търговия с емисии е по-голямо, тъй като намаляването на емисиите в отраслите от този сектор е икономически по-изгодно в сравнение с останалите сектори.

Понастоящем в секторите, които са извън обхвата на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS), се генерират около 60 % от всичките емисии на парникови газове в ЕС. По принцип, определянето и прилагането на политики и мерки в тези сектори ще бъде оставено в компетенцията на държавите-членки, въпреки че редица общи за ЕС мерки в тези области — като например стандартите за енергийна ефективност, автомобилните емисии на CO₂ и управлението на отпадъците, също ще допринесат за намаляване на емисиите. За тези сектори, непопадащи в обхвата на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS), са формулирани индивидуални цели за държавите-членки, в зависимост от настоящата и прогнозната стойности на специфичния БВП на глава от населението.

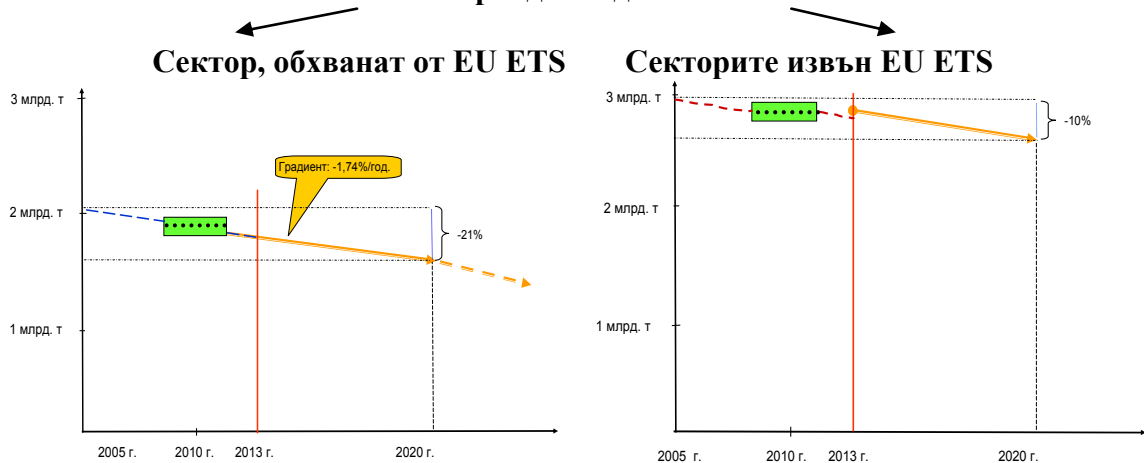
Новият набор от мерки в областта на изменението на климата и енергетиката включва също така: правно обвързващи цели за увеличаване до 2020 г. на дела на енергията от възобновяеми източници в енергийния баланс, нови правила в областта на улавянето и съхранението на CO₂, нови правила за екологичните субсидии, както и за намаляване на автомобилните емисии на CO₂ и за подобряване на качествените характеристики на горивата.

На Фигура 2 е показано, че съществува значителна разлика между прогнозите на държавите-членки за 2020 г. и целите на ЕС за същата година (които предвиждат изменение с минус 20 % или дори с минус 30 %), поради което е необходимо ЕС да поеме по много по-стръмна крива на намаление на емисиите след 2012 г., в сравнение с периода 1990—2012 г. В зависимост от това коя от двете стойности на целта ще бъде окончателно възприета, емисиите през 2020 г. ще трябва да бъдат с 1 000 до 1 500 милиона тона CO₂ еквивалент (млн. т CO₂ екв.) по-малко в сравнение със сценария за базовата линия. Това ясно показва необходимостта ЕС и държавите-членки да приемат и приложат колкото е възможно по-скоро новото законодателство в тази насока.

Фигура 2: Съществуващи и прогнозни емисии на страните от ЕС-27

В периода след 2013 г.

Забележка: В графиката е включена актуализацията от 2007 г. на прогнозите за базовата линия, направени въз основа на моделите PRIMES и GAINS (Primes-GAINS baseline projections). Горните графики съответно за секторите, попадащи във и извън обхвата на Европейската схема за търговия с емисии, изразяват приблизителни оценки, а окончателните стойности ще бъдат на разположение в съответствие с Директива 2009/29/ЕО⁹ и Решение 406/2009/ЕО¹⁰. **Източник:** Европейска агенция по околната среда, Европейска комисия

2. РЕАЛНО ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПРЕЗ ПЕРИОДА 1990— 2007 г.

2.1. Тенденции на емисиите на парникови газове

Общата тенденция на изменение на емисиите на парникови газове в ЕС се влияе в голяма степен от двете страни с най-големи емисии — Германия и Обединеното кралство, които генерират около една трета от всичките емисии на парникови газове в

ЕС-27. През 2007 г. тези две държави-членки постигнаха общо намаление на емисиите на парникови газове спрямо 1990 г., възлизащо на 394 млн. т CO₂ екв.

Основните причини за благоприятната тенденция в Германия (минус 21 % през периода 1990—2007 г.) са свързани с икономическото реструктуриране на петте нови области след обединението на Германия и с продължаващото подобрене на ефективността на електрическите и отоплителните централи, както и с използването на комбинирано производство на топлинна енергия и електроенергия. Намалението на емисиите на парникови газове в Обединеното кралство (минус 17 % за периода 1990—2007 г.) е в резултат предимно от либерализирането на енергийните пазари и последвалата замяна на течни горива и въглища с природен газ в електропроизводството, а също и на мерките за намаляване на емисиите на N₂O при производството на адипинова киселина.

Италия и Франция са на трето и четвърто място по размер на емисиите на парникови газове, като делът им е по 11 %. Италианските емисии на парникови газове през 2007 г. бяха със 7 % над равнищата от 1990 г. Това увеличение се дължи преди всичко на автомобилния транспорт, производството на електроенергия и топлинна енергия и нефтопреработката. Във Франция емисиите през 2007 г. са били със 6 % под равнищата от 2007 г. Постигнати са големи намаления на емисиите на N₂O при производството на адипинова киселина, но емисиите на CO₂ от автомобилния транспорт са се увеличили значително през периода между 1990 г. и 2007 г.

Емисиите на Испания и Полша са петите и шестите по големина в ЕС-27, със съответно 9 % и 8 % от общите емисии на парникови газове в ЕС-27. За периода между 1990 г. и 2007 г. испанските емисии са се увеличили с 54 %. Това се дължи главно на ръста на емисиите от автомобилния транспорт, производството на електроенергия и топлинна енергия и отраслите на преработващата промишленост. В Полша емисиите на парникови газове са намалели с 13 % за периода от 1990 г. до 2007 г. (или съответно с 29 % спрямо базовата година, която за Полша е 1988 г.). Главните фактори за намалението на емисиите в Полша, както и в другите държави-членки от Централна и Източна Европа, са спадът на активността в енергийно неефективната тежка индустрия и цялостното реструктуриране на икономиката в края на 80-те и началото на 90-те години на миналия век. Важно изключение в това отношение е транспортът (особено автомобилният транспорт), където емисиите са се увеличили.

През 2007 г. в осем държави-членки емисиите на парникови газове са били над равнищата от базовата година, а останалите 17 държави-членки са имали по-малки емисии в сравнение с базовата година. Кипър и Малта нямат задължения по Протокола от Киото за намаляване на емисиите. В тези страни емисиите през 2007 г. са били над равнищата от 1990 г. В процентно изражение, промените на емисиите на парникови газове от базовата година до 2007 г. варират от – 53,4 % (Латвия) до + 52,6 % (Испания).

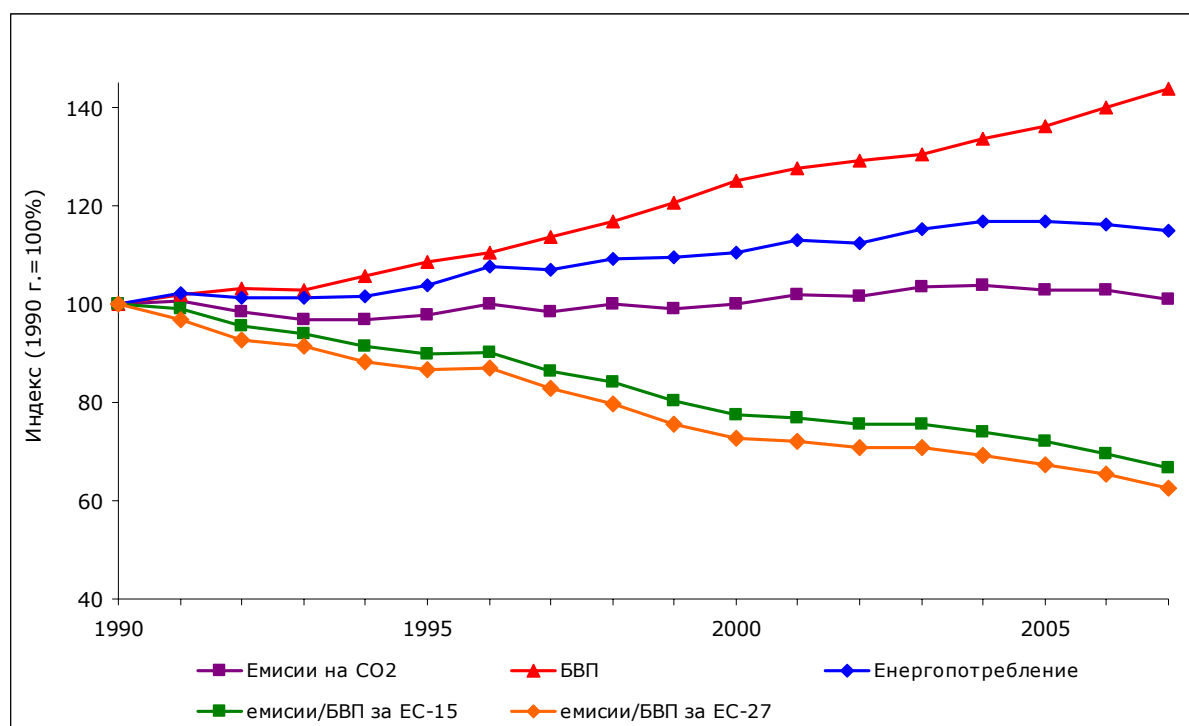
2.2. Интензивност на емисиите на парникови газове и специфични емисии на глава от населението през 2007 г.

Както в ЕС-15, така и в ЕС-27 емисиите са намалели през разглеждания период, като в същото време е имало значителен икономически растеж. Това показва, че има относително отслабване на зависимостта на емисиите на парникови газове от БВП, наблюдавано от 1993 г. насам в ЕС-15 и съответно от 1996 г. насам в ЕС-27. В периода между 1990 г. и 2007 г., БВП в ЕС-27 е нараснал със 45 %, а емисиите са намалели с

9 %, като за същия период съответно в ЕС-15 ръстът на БВП е бил 44 %, при 4 % намаление на емисиите на парникови газове.

Всички държави-членки на ЕС с изключение на Кипър, Португалия и Испания са намалили чувствително своите емисии, като в същото време стопанството им е имало значителен растеж в периода между 1990 г. и 2007 г. Голям стопански растеж, съпроводен с намаление на емисиите, бе наблюдаван по-специално в държавите-членки в Централна и Източна Европа, което се дължи на преобразуванията в тяхната преработваща промишленост, която в миналото се е базирала на неефективна по своя характер тежка индустрия.

Фигура 3: Интензивност на емисиите на парникови газове в ЕС-15 и ЕС-27, брутен вътрешен продукт, енергопотребление и емисии на CO₂ в ЕС-15

През 2007 г. специфичните емисии на глава от населението в ЕС-27 са били средно 10,2 т CO₂ екв. За ЕС-15, съответната средна стойност е била 10,3 т CO₂ екв. на глава от населението, което представлява годишно намаление с 0,4 т CO₂ екв. спрямо 2006 г., или общо намаление с 1,3 т CO₂ екв. спрямо 1990 г. От друга страна, специфичните емисии на парникови газове на глава от населението имат значителни различия в отделните европейски страни. Специфичните емисии на глава от населението зависят от енергийната интензивност и от структурното разпределение на видовете енергоносители във всяка страна (вижте също Фигура 2 в Работния документ на службите на Комисията).

През деветдесетте години на миналия век тези специфични емисии намаляват в целия ЕС. Що се отнася до периода от 2000 г. до 2007 г., в ЕС-15 тези специфични емисии са намалели с 5,1 %, като в същото време в ЕС-12 са се увеличили със 7,1 %. От 1990 г. до 2007 г. най-голямо увеличение на специфичните емисии на глава от населението има в Испания, Португалия, Кипър и Малта.

2.3. Емисиите на парникови газове през 2007 г., съпоставени с тези от 2006 г.

В 2007 г. емисиите на парникови газове в ЕС-27 са намалели спрямо 2006 г. с 59,8 млн. т CO₂ екв. (т.е. с 1,2 %), като съответното намаление в държавите-членки от ЕС-15 е било 64,0 млн. т CO₂ екв. (1,6 %), а в останалите държави-членки е имало малко увеличение в размер на 4,2 млн. т CO₂ екв. (0,6 %). С изключение на Гърция и Испания, емисиите във всички държави-членки от ЕС-15 са намалели или са запазили равнището си. В повечето от държавите-членки от ЕС-12 емисиите са нараснали, с изключение на Унгария, Полша, Румъния и Словашката Република.

Значително са допринесли за общото намаление на емисиите на парникови газове Германия, Обединеното кралство, Франция и Италия (като съответните намаления са: минус 23,9 млн. т CO₂ екв., минус 11,2 млн. т CO₂ екв., минус 10,6 млн. т CO₂ екв. и минус 10,2 млн. т CO₂ екв.). Тези намаления на емисиите са резултат главно от сниженото потребление на всички видове горива от страна на домакинствата и в сектора на услугите. Това се дължи на намалението на потребностите от топлинна енергия във връзка с по-топлите климатични условия през 2007 г., както и на високите цени на горивата. И четирите горепосочени страни докладваха също и за значителни намаления на емисиите в отраслите на преработващата промишленост. Най-голямо намаление на емисиите бе докладвано от Германия и то се дължи на по-топлата зима, на увеличени ставки на данъка върху добавената стойност и на рязкото увеличение на цените на горивата за домакинствата.

Сумарните емисии на парникови газове са нараснали най-много в Испания (с 9,3 млн. т CO₂ екв.), Гърция (с 3,8 млн. т CO₂ екв.) и България (със 4,2 млн. т CO₂ екв.). И в трите страни решаващ фактор за това увеличение са били емисиите във връзка с публичното потребление на електроенергия и топлинна енергия. В Естония е отчетено най-голямото относително увеличение на емисиите (с 2,8 млн. т CO₂ екв., т.е. с 15 %) дължащо се на увеличението на електропроизводството в конвенционални топлоелектрически централи с 25 %. Значителни увеличения на емисиите на парникови газове също е имало в Литва (1,9 млн. т CO₂ екв.) и Чешката република (1,7 млн. т CO₂ екв.).

В повечето страни са продължили да нарастват емисиите от автомобилния транспорт. Освен от страните от ЕС-15 (и особено от Дания, Ирландия и Гърция), най-големите увеличения са докладвани от Словения, Литва, Словакия и Латвия, което се дължи на увеличените обеми на трафика. Известно намаление на емисиите от автомобилния транспорт е имало в България, Германия, Франция, Люксембург, Нидерландия и Португалия. В резултат, емисиите от автомобилен транспорт общо в ЕС-27 са нараснали само с 1 %, като за ЕС-15 има дори стабилизация. Въпреки това, необходими са допълнителни мерки през следващите години, за да се държат под контрол емисиите на парникови газове в транспортния сектор.

В областта на международния въздушен и воден транспорт, емисиите на парникови газове са продължили да се увеличават в 2007 г., нараствайки с 1,8 % в ЕС-27. Емисиите от тези сектори, които понастоящем не са обхванати от Протокола от Киото, са нараснали в ЕС-27 с близо 1,8 млн. т CO₂ (от корабоплаването) и с 3,7 млн. т CO₂ (от авиацията).

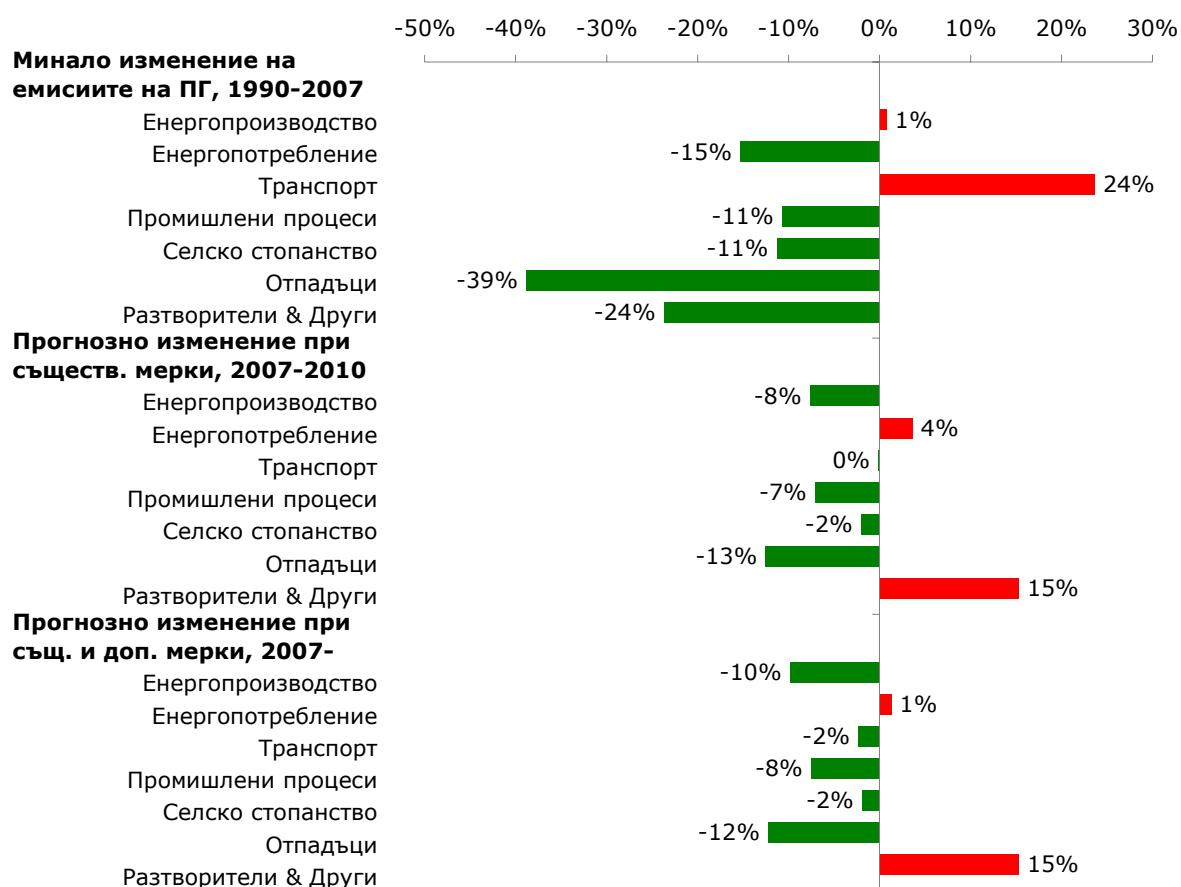
2.4. Тенденции на емисиите в основните сектори

От Фигура 4 се вижда, че енергетиката (както производството, така и потреблението на енергия) и транспортът са основните сектори, от които са произлезли 80 % от всички емисии в ЕС-15 през 2007 г. На транспорта се дължат 21% от общите емисии на парникови газове, на селското стопанство — 9%, на промишлените процеси — 8 % и на отпадъците — 3 %.

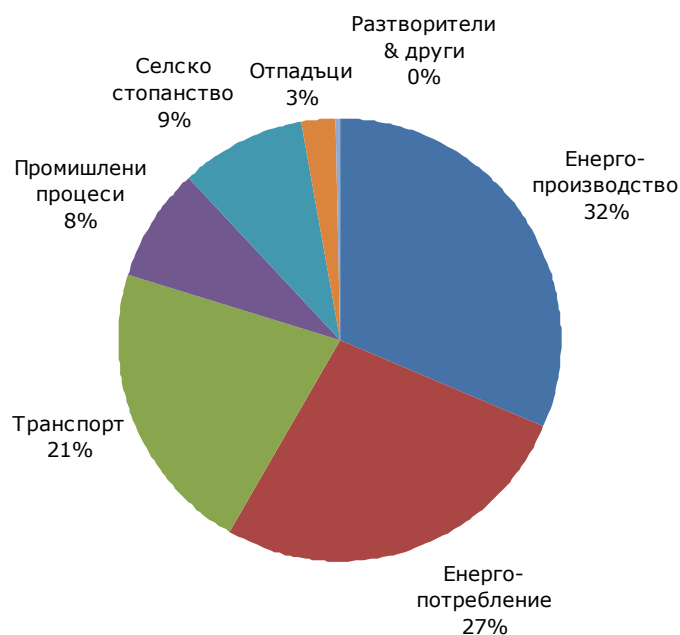
Постигнатите намаления на емисиите в областта на енергетиката, селското стопанство, промишлените процеси и отпадъците в значителна степен се компенсират от значителните увеличения в транспортния сектор (допълнителни подробности са дадени в Работния документ на службите на Комисията). Като цяло, в сравнение с 1990 г., са настъпили следните промени в емисиите в ЕС-15:

- емисиите от енергетиката (производство и потребление, без да се включва транспорта) са намалели със 7 %,
- емисиите от транспорта са се увеличили с 24 %,
- емисиите от промишлени процеси са намалели с 11 %, главно в резултат на снижението на емисиите във връзка с производството на адипинова киселина и производството на халогенирани въглеводороди (фреони) и на серен хексафлуорид (елегаз),
- емисиите от селското стопанство са намалели с 11 %, поради спадания брой на едрия рогат добитък и намалената употреба на изкуствени и естествени торове,
- емисиите от отпадъци са намалели с 39 %, поради по-ниски емисии на метан (CH₄) от регулираните депа за отпадъци.

Фигура 4: Промени в емисиите на парникови газове в ЕС-15 по сектори и дялове на отделните сектори

Дялове по сектори в ЕС-15, 2007 г.

Източник: Европейска агенция по околната среда (ЕЕА)

3. ПРОГНОЗИРАН НАПРЕДЪК КЪМ ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛТА ОТ КИОТО

3.1. Прогнози на държавите-членки⁸

В прогнозите за емисиите на парникови газове се отчита въздействието на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS). Методиката за оценка на въздействието на тази схема, обаче, се нуждае от допълнителни подобрения. За да може да се прогнозира по-точно въздействието на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS) е необходимо да се използват солидни и последователни методики и допускания. Като се има предвид това, в следващата година ще бъде допълнително проучено как по най-добър начин да се оценява и прогнозира въздействието на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS) и как да се подобрят съответните методики, чрез предстоящото преразглеждане на Решението за мониторинговия механизъм.

3.1.1. EC-15

На Фигура 5 са представени прогнозите за секторите извън Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS) и са показани оценки за разликите между прогнозните емисии и целите по отношение на тези сектори. Сумарните прогнози за всички сектори, направени въз основа на съществуващите вътрешнодържавни политики и мерки, включително с отчитане на въздействието на Европейската схема за търговия с емисии върху националните емисии, показват че емисиите на парникови газове в ЕС-15 през периода на поети задължения ще бъдат със 6,9% под равнищата от базовата година (т.е. остават за намаление още 1,1% до поставената в Протокола от Киото цел). Като бъде отчетено също:

- (1) използването от правителствата на механизмите по Протокола от Киото, чрез които може да бъде придобито допълнително намаление на емисиите с 2,2 %,
- (2) цялостното поглъщане на емисии (total removal), дължащо се на дейности в ЕС-15 съгласно чл. 3.3 и 3.4 на Протокола от Киото, съответстващо на намаление от 1,0 %, и
- (3) използването от секторите, попадащи в обхвата на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS) на придобити квоти и кредити, съответстващи на намаление на емисиите с 1,4 %

се прогнозира, че ЕС-15 ще намали емисиите си през периода на поети задължения дори и с повече от 8,0 %, като по този начин ще бъде постигната поставената в Протокола от Киото цел (минус 8 %). Ако се допусне, че всички тези мерки дадат очаквания резултат, общото намаление на емисии на парникови газове през периода на поети задължения би могло да достигне 13,1 % спрямо равнищата от базовата година (включително намаление с още 1,6 % чрез допълнителни вътрешнодържавни мерки).

От друга страна, като се има предвид амбициозната цел на ЕС за постигане до 2020 г. на намаление на емисиите с 20 % и за да се подготви пътят за безпроблемното изпълнение на тази цел, наложително е държавите-членки да осигурят не само навременно постигане на намаления на емисиите чрез съществуващите политики и мерки, но също така и да ускорят разработването и цялостното прилагане на свои допълнителни политики и мерки.

3.1.2. EC-12

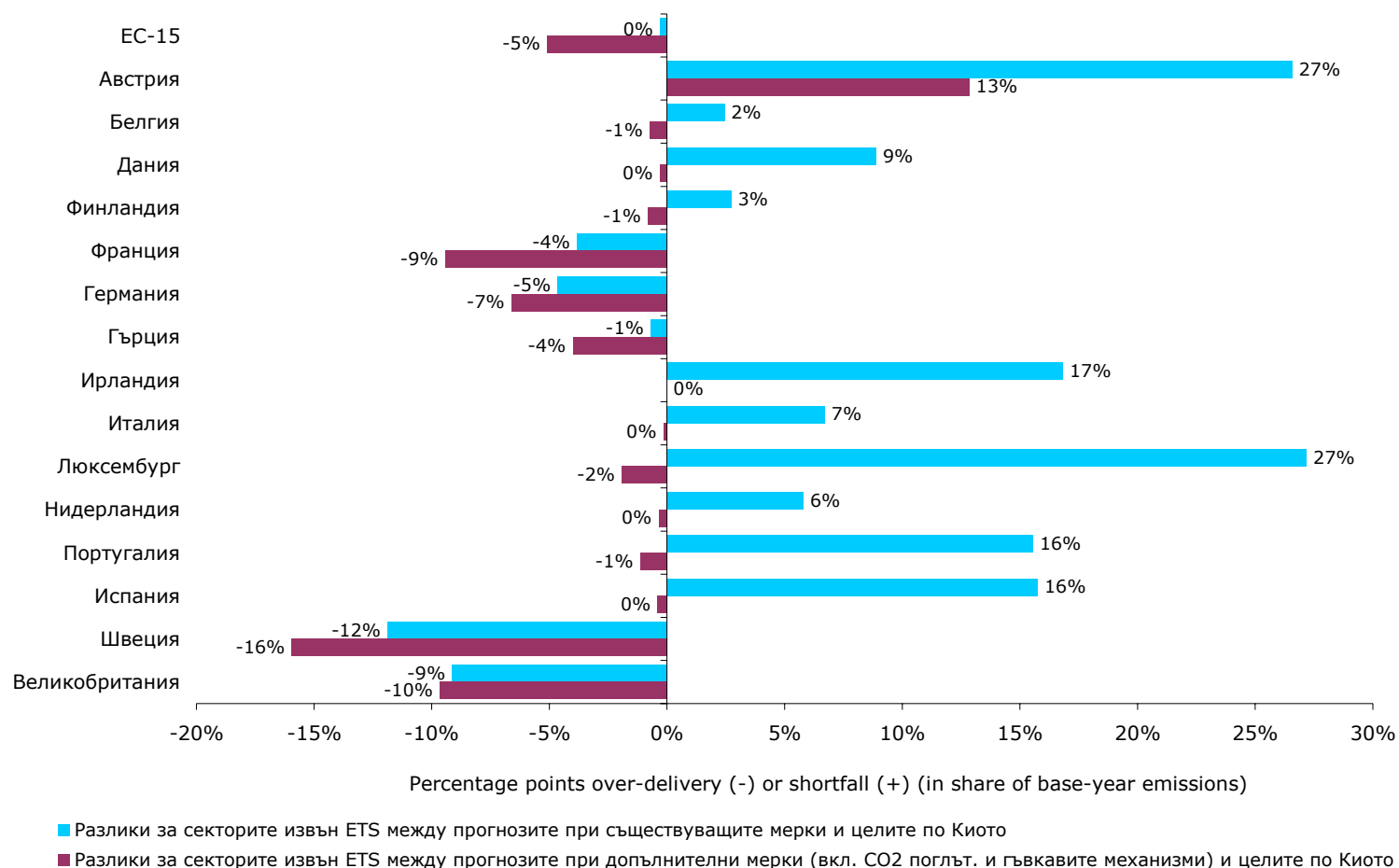
Прогнозира се, въз основа на съществуващите вътрешнодържавни политики и мерки, че сумарните емисии на останалите 12 държави-членки ще се увеличават след 2007 г., но все пак ще останат през периода на поети задължения с около 29,8 % под равнищата си от базовата година. Словения е единствената държавата-членка от ЕС-12, която възнамерява да инвестира в механизми по Протокола от Киото. Словения, Чешката република и Полша възнамеряват да отчетат въздействието на въглеродни поглътители.

3.1.3. EC-27

Предвижда се общите емисии на парникови газове в ЕС-27 през периода на поети задължения да бъдат с около 12,8 % по-ниски в сравнение с равнищата от базовата година. Тази прогноза се основава на сумиране на собствените оценки на държавите-членки, отчитащи всички съществуващи вътрешнодържавни политики и мерки, включително ефекта върху емисиите от Европейската система за търговия с емисии (EU emission trading system). Ако бъде отчетен и ефектът от придобиване от страна на някои правителства на кредити чрез механизмите по Протокола от Киото, както и влиянието на въглеродните поглътители, прогнозното намаление на емисиите става 15,0 % и може да достигне 16,5 %, ако допълнителните вътрешнодържавни политики и мерки бъдат приложени навреме и започнат да дават очакваните резултати.

Тези прогнози за емисиите следва да се разглеждат в съпоставка с вече постигнатите реални намаления на емисиите, които за периода от 1990 г. до 2007 г. възлизат на намаление от 9 % за ЕС-27 и съответно намаление от 4 % за ЕС-15. В този смисъл, за да могат да се изпълнят целите за намаление с 20 % или с 30 % до 2020 г., необходимо е в бъдеще в ЕС значително да се ускори реализацията на усилията за намаляване на емисиите.

Фигура 5: Относителни разлики (преизпълнение или неизпълнение) между прогнозните емисии на ПГ през периода на поети задължения от секторите извън Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS) и съответните цели за периода 2008—2012 г., като прогнозите са направени въз основа на „съществуващи“ вътрешни политики и мерки (от една страна) и „допълнителни“ вътрешни политики и мерки, използване на механизмите по Киото и на въглеродните поглътители (от друга страна)

Източник: Европейска агенция по околната среда (ЕЕА)

3.2. Прилагане на Европейската програма по изменението на климата (ЕССР)

При проведена в рамките на ЕС-27 оценка на политиките и мерките, предприемани от държавите-членки, бяха идентифицирани осем общи и координирани политики и мерки (ССРMs), за които се очаква да могат да осигурят значителни намаления на емисиите в ЕС. Те са както следва: Директивата за Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS Directive) и в сектора на енергопроизводството — Директивата за електроенергията от ВЕИ (RES-E Directive, отнасяща се до насърчаването на електропроизводството от възобновяеми източници). В транспортния сектор важно значение имат изискванията за качествените характеристики на горивата и намалението на специфичните емисии на CO₂ от автомобилите. Също така, в областта на енергопотреблението важна роля имат директивите за енергийните показатели на сградите, за енергийното данъчно облагане и за насърчаването на когенерацията (комбинираното производство на топлинна енергия и електроенергия). И накрая, очаква се гъвкавите механизми по Протокола от Киото да осигурят значителни намаления на емисиите на парникови газове в ЕС.

В допълнение към така изброените осем ключови политики и мерки, бяха идентифицирани още пет общи и координирани политики и мерки (ССРMs), за които също се очаква да доведат до значителни намаления на емисиите в ЕС (съответно всяка от тях с по 4 до 7 млн. т CO₂ екв.). Тези пет политики са както следва: Директивата за депата за отпадъци, изискванията за енергийна ефективност на новите водогрейни котли, Директивата за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (IPPC), Директивата за етикетиране на електроуредите и Програмата „Предизвикателство в областта на електродвигателите“ (Motor Challenge Programme), целяща подобряване на енергийната ефективност на електродвигателите в промишлеността.

Най-големите намаления на емисии към 2010 г. се очаква да са в резултат на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS) и на директивите, отнасящи се за възобновяеми енергийни източници. Държавите-членки очакват също големи спестявания да бъдат породени и от вътрешния енергиен пазар на Общността, а прилагането на Директивата за енергийните показатели на сградите и на гъвкавите механизми по Протокола от Киото също се очаква да осигурят значителни намаления на емисиите.

Горепосочените осем политики биха осигурили 92% от общите намаления на емисии, дължащи се на общи и координирани политики и мерки (ССРMs) в ЕС-27. Този факт откроява важното значение на тези ключови политики, за да могат държавите-членки да изпълнят своите ангажименти за намаление на емисиите.

Неотдавнашни развития

През декември 2008 г. бе приет пакетът от документи във връзка с изменението на климата и енергетиката, който включва:

- (1) **Подобрения в Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS):** Директива 2009/29/ЕО⁹ за изменение на Директива 2003/87/ЕО, с оглед подобряване и разширяване на обхвата на Европейската схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове.

- (2) **Споделяне на усилията за намаления на емисиите от страна на секторите, които не са обхванати от Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS):** Решение 406/2009/ЕО¹⁰ относно усилията на държавите-членки за намаляване на техните емисии на парникови газове, необходими за изпълнението на ангажиментите на Общността за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020 г., в което са формулирани национални ангажименти за намаления на емисии в секторите, които не попадат в обхвата на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS).
- (3) **Правно обвързващи цели в областта на енергията от възобновяеми източници:** Директива 2009/28/ЕО¹¹ за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници, в която са формулирани правно обвързващи цели за всяка държава-членка, така че ЕС като цяло да може да изпълни целта за 2020 г., предвиждаща да бъде достигнат 20 % дял на възобновяемата енергия в крайното енергопотребление на ЕС.
- (4) **Улавяне и съхранение на CO₂:** Директива 2009/31/ЕО¹² относно разполагането и съхранението на CO₂ в геоложки обекти.
- (5) **CO₂ и автомобилите:** Регламент (ЕО) № 443/2009¹³ за определяне на стандарти за емисиите от нови леки пътнически автомобили като част от цялостния подход на Общността за намаляване на емисиите на CO₂ от леки и лекотоварни превозни средства, който ще осигури намаляване към 2015 г. на специфичните емисии от новите автомобили до средна стойност от около 130 g CO₂/km.
- (6) **Във връзка с транспортните горива:** Директива 2009/30/ЕО¹⁴, отнасяща се за качествените характеристики на горивата, въвежда задължение към доставчиците на горива за намаляване до 2020 г. на емисиите от цялостната производствена верига на горивата със 6 %.

Други важни промени в законодателството включват:

- (7) **В областта на въздушния транспорт:** Директива 2008/101/ЕО¹⁵ относно включването на авиационните дейности в обхвата на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS).
- (8) **В областта на автомобилния транспорт:** Директива 2009/33/ЕО¹⁶ за насърчаване на чистите и енергоефективните автомобили.

3.3. Прилагането на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS)

През 2008 г. общото количество на верифицираните емисии от инсталациите в ЕС-27, обхванати от Европейската схема за търговия с емисии, възлезе на 2,11 млрд. т CO₂¹⁷, което е с 3 % по-малко от съответното количество за 2007 г. При все, че икономическият спад бе почувстван силно в обхванатите от схемата сектори, известно намаление на емисиите се дължи също и на мерките, взети в съответните инсталации в резултат от наличието на твърда цена на емисиите, която се запази в по-голямата част от 2008 г., преди да започне рецесията. На Фигура 6 е показан дялът на емисиите, обхванатите от Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS), в общото количество емисии на парникови газове в ЕС.

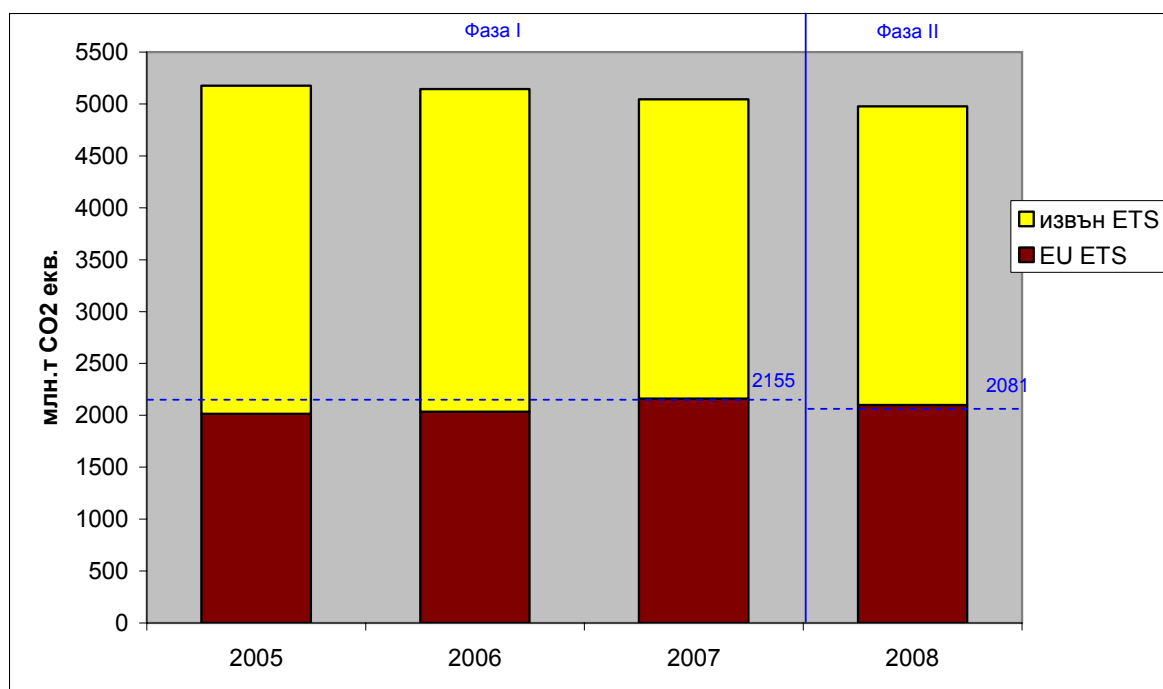
3.3.1. Първи период на търгуване (от 2005 г. до 2007 г. включително)

Средно взето, в първия период на търгуване участваха 10 559 инсталации. Тези инсталации получиха права за емисии, възлизащи на 2 107 млн. т CO₂ годишно, като действителните им емисии (2 071 млн. т CO₂ годишно) бяха, средно взето, по-малки с 2 %¹⁸. През 2007 г. делът на емисиите, обхванати от Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS), възлезе на около 43 % от общите емисии на парникови газове в ЕС-27. Близко две трети от всички тези инсталации са класифицирани като горивни инсталации¹⁹ и те пораждат 70 % от всички обхванати от Схемата емисии.

3.3.2. Втори период на търгуване (от 2008 г. до 2012 г. включително)

Общият таван в рамките на целия ЕС за периода 2008—2012 г. възлиза на 2,081 млрд. квоти за емисии годишно, което е с 10,5 % по-малко от първоначално предложеното в националните планове за разпределение, подадени от държавите-членки. През 2008 г. в Схемата участваха 10 680 инсталации и техните верифицирани емисии бяха с 9 % по-високи в сравнение с предоставените им квоти за емисии.

Фигура 6: Общо емисии на парникови газове в ЕС-27, разпределени на емисии, попадащи във и извън обхвата на Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS)

Забележка: На диаграмата е представена и предварителна оценка. За 2008 г. са включени предварителни оценки на общите емисии на парникови газове.

Източник: Европейската комисия

3.3.3. Използване от операторите на механизмите „Съвместно изпълнение“ и „Чисто развитие“

Като част от вторите национални планове за разпределение (NAPs), всяка държава-членка определи лимит за максимално възможното използване от операторите на емисионни кредити, придобити въз основа на проекти по механизмите „Съвместно изпълнение“ и „Чисто развитие“. Като цяло, обхванатите от Схемата за търговия с емисии на ЕС инсталации могат да използват до 278 милиона сертифицирани единици редуцирани емисии (CERs) или единици редуцирани емисии (ERUs) годишно през втория период на търгуване. Това отговаря на 13,4 % от общо разрешените емисии по Схемата за целия ЕС през втория период на търгуване. През 2008 г. операторите използваха 81,7 милиона сертифицирани единици редуцирани емисии (CERs) или единици редуцирани емисии (ERUs), което представлява 3,9 % от всички отчетени квоти (surrendered allowances). Правилата за използване на емисионни кредити по механизмите „Съвместно изпълнение“ и „Чисто развитие“ от 2013 г. нататък ще бъдат преразгледани, както е посочено в преразгледаната Директива за Европейската схема за търговия с емисии (EU ETS)²⁰.

3.4. Прогнозирано използване от правителствата на механизми по Протокола от Киото

Десет държави-членки от ЕС-15, а също и Унгария и Словения, са решили да използват механизмите по Протокола от Киото, за да изпълнят целите си по този Протокол. Общо

тези десет държави-членки от ЕС-15 възнамеряват да придобият 93,1 млн. т CO₂ екв. годишно за първия период на поети задължения съгласно Протокола от Киото. Това представлява приблизително 2,2 процентни пункта приближаване към договорената по Протокола от Киото цел от минус 8 % за страните от ЕС-15 (вижте Таблица 12 от Работния документ на службите на Комисията).

Десетте държави-членки от ЕС-15 са взели решение да инвестират общо около 3 милиарда евро, за да придобият единици редуцирани емисии чрез механизмите „Съвместно изпълнение“, „Чисто развитие“ или чрез търговия с емисии. Най-големи финансови средства за тази цел са заделени от Австрия, Нидерландия, Испания, Люксембург и Португалия (съответно 531 млн. евро, 506 млн. евро, 409 млн. евро, 330 млн. евро и 305 млн. евро за петгодишния период на поети задължения). В Словения необходимите средства са оценени на 80 милиона евро. Унгария планира да участва в международната търговия с емисии.

3.5. Прогнозирано използване на въглеродни погълтители

В допълнение към политиките и мерките, насочени към различните източници на емисии на парникови газове, държавите-членки могат да използват и въглеродни погълтители (вижте Таблица 13 в Работния документ на службите на Комисията). Съгласно предоставената досега информация, общото нетно поглъщане на CO₂ (total net sequestration) през периода на поети задължения, в резултат на дейности за залесяване и възобновяване на гори (afforestation and reforestation activities) съгласно чл. 3.3 на Протокола от Киото, ще възлезе в ЕС-15 на около 8,2 млн. т CO₂ екв. годишно. Освен това, очаква се дейностите съгласно чл. 3.4 да допринесат в ЕС-15 с 25,6 млн. т CO₂ екв. годишно през периода на поети задължения, а Чешката република, Полша и Словения очакват количеството погълнат CO₂ в тези страни да възлезе на 5,5 млн. т CO₂ екв. годишно през периода на поети задължения. В тези стойности са отчетени максималните квоти за емисии от горскостопански дейности, но те не включват Испания, поради липсата на подробни данни. Като се добави и испанското количество, предвижда се в резултат от всички дейности по чл. 3.3 и чл. 3.4 в държавите-членки от ЕС-15 да се постигне намаление на емисиите с 42,4 млн. т CO₂ годишно през периода на поети задължения, което отговаря на близо 12,4 % от сумарното задължение за намаление на емисии в ЕС-15 (намаление през периода на поети задължения с 341 млн. т CO₂ годишно спрямо емисиите от базовата година).

4. СИТУАЦИЯТА В СТРАНИТЕ, КАНДИДАТСТВАЩИ ЗА ЧЛЕНСТВО В ЕС

В периода от 1990 г. до 2007 г. емисиите на парникови газове в **Хърватия** са нараснали с 3 %, като годишното увеличение спрямо 2006 г. е с 5,3 %. През 2007 г. емисиите на **Хърватия** са възлезли на 32,4 млн. т CO₂ екв., което е с 10 % по-малко в сравнение с емисиите от базовата година. Прогнозира се, че Хърватия малко ще надвиши своите целеви емисии по Протокола от Киото, при отчитане на съществуващите мерки и въглеродните погълтители, но че би могло реално да преизпълни целта, ако се отчете и ефектът на планираните (допълнителни) мерки.

Емисиите на **Турция** през 2007 г. са били 373 млн. т CO₂ екв., което като се сравни с емисиите от 1990 г. (съответно 170 млн. т CO₂ екв.), отговаря на увеличение със 119 %, а годишното увеличение спрямо 2006 г. е било 12 %.

През януари 2009 г. **бившата югославска република Македония** подаде в Рамковата конвенция на ООН относно изменението на климата (UNFCCC) своето Второ

национално съобщение, включващо инвентаризация на емисиите на парникови газове през периода 1990—2002 г. Емисиите на парникови газове в този период са намалели с около 10 %.

За по-подробна информация, вижте раздел 2 от Работния документ на службите на Комисията.